

Sygn. akt II Ca 2162/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 czerwca 2023 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Alina Szymanowska

Sędziowie: Karolina Obrębska

Rafał Kubiak

po rozpoznaniu w dniu 15 czerwca 2023 roku w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

z powództwa małoletniego Ł. Ł. (1) reprezentowanego przez matkę B. Ł.

przeciwko T. Ł.

o podwyższenie alimentów

na skutek apelacji powoda i pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Lesznie

z dnia 6 października 2022 r.

sygn. akt III Rc 239/21

zmienia punkt 3. zaskarżonego wyroku w ten sposób, że kwotę zasądzoną od pozwanego na rzecz powoda tytułem zwrotu kosztów procesu podwyższa do 2700 zł (dwa tysiące siedemset złotych);

w pozostałym zakresie apelację powoda oddala;

zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej;

oddala apelację pozwanego;

zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 900 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

Karolina Obrębska Alina Szymanowska Rafał Kubiak

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 8 października 2021 r. małoletni powód Ł. Ł. (1), działający przez matkę B. Ł., wniósł o podwyższenie alimentów zasądzonych wyrokiem Sądu Rejonowego w Lesznie z dnia 18 listopada 2013 r. w sprawie o sygn. akt III RC 82/13/4, zmienionego wyrokiem Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 11 kwietnia 2014 r., w sprawie o sygn. akt XV Ca 33/14, poprzez zasądzenie od pozwanego T. Ł. na rzecz małoletniego powoda renty alimentacyjnej w wysokości po

1.800 zł miesięcznie płatnej z góry do 30-go dnia każdego miesiąca, do rąk przedstawicielki ustawowej małoletniego powoda, tj. do rąk B. Ł., wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku opóźnienia w zapłacie którejkolwiek z rat. Nadto powód wniósł o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz zwrotu kosztów procesu.

Pismem z dnia 15 listopada 2021 r. pozwany T. Ł. złożył odpowiedź na pozew, wnosząc o oddalenie powództwa w całości, oddalenie wniosku o zabezpieczenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Postanowieniem z dnia 20 grudnia 2021 r. Sąd Rejonowy udzielił zabezpieczenie na czas trwania procesu poprzez zobowiązanie pozwanego T. Ł. do zapłaty tytułem podwyższonych alimentów na rzecz małoletniego powoda Ł. Ł. (1) kwoty po 1.800,00 zł miesięcznie, płatnej z góry do 30. dnia każdego miesiąca do rąk matki małoletniego B. Ł., wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie nieterminowej płatności którejkolwiek z rat, w miejsce alimentów określonych w wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu XV Wydziału Cywilnego Odwoławczego z dnia 11 kwietnia 2014 r. w sprawie XV Ca 33/14.

Pismem z dnia 10 stycznia 2022 r. pozwany wniósł zażalenie na postanowienie Sądu Rejonowego w Lesznie z dnia 20 grudnia 2021 r. w przedmiocie zabezpieczenia powództwa, zaskarżając niniejsze orzeczenie w całości.

Postanowieniem z dnia 25 lutego 2022 r. Sąd Rejonowy oddalił zażalenie pozwanego oraz pozostawił sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego w orzeczeniu kończącym postępowanie w instancji.

Sąd Rejonowy w Lesznie, wyrokiem z dnia 6 października 2022 roku:

- w punkcie 1. zasądził od pozwanego T. Ł. tytułem podwyższonych alimentów na rzecz małoletniego powoda Ł. Ł. (1) ur. (...) w L. kwotę po 1.800 zł miesięcznie, począwszy od 8 października 2021 r. do dnia 8 lipca 2022 roku, a od dnia 9 lipca 2022 r. kwotę po 1.500 zł miesięcznie, płatną do rąk matki powoda B. Ł. do ostatniego dnia każdego miesiąca, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w płatności tej kwoty, w miejsce alimentów dotychczasowych określonych w wyroku Sądu Rejonowego w Lesznie z dnia 18 listopada 2013 r. w sprawie III RC 82/13/4, zmienionego następnie wyrokiem Sądu Okręgowego w Poznaniu XV Wydział Odwoławczy z dnia 11 kwietnia 2014 r. w sprawie o sygn. akt XV Ca 33/14;

- w punkcie 2. oddalił powództwo w pozostałym zakresie;

- w punkcie 3. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2.250 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, w tym kwotę 450 zł tytułem zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym;

- w punkcie 4. wyroku obciążył pozwanego kosztami sądowymi w całości i z tego tytułu nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Lesznie kwotę 500 zł tytułem nieuiszczonej opłaty sądowej od pozwu;

- oraz w punkcie 5. wyroku nadał rygor natychmiastowej wykonalności w zakresie punktu 1 niniejszego orzeczenia.

Podstawę rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne przytoczone w uzasadnieniu orzeczenia.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł pozwany – T. Ł., zaskarżając orzeczenie w części, co do punktu 1 i w zakresie zasądzenia od pozwanego na rzecz małoletniego powoda alimentów w podwyższonej wysokości i oddalenia powództwa wyłącznie w pozostałym zakresie, co do punktu 3 w zakresie kosztów zastępstwa procesowego i co do punktu 4 w zakresie kosztów procesu.

Apelujący zarzucił:

Naruszenie prawa materialnego, a w szczególności:

- art. 135 § 1 k.r.o. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i uwzględnienie usprawiedliwionych potrzeb małoletniego powoda w znacznie zawyżonej wysokości, a w zasadzie bezkrytyczne przyjęcie kosztów wskazywanych przez powoda w pozwie,

- art. 135 § 1 k.r.o. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i uwzględnienie usprawiedliwionych potrzeb małoletniego powoda także w zakresie, w jakim koszty te nie są ponoszone,

- art. 135 § 1 k.r.o. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i ustalenie dochodów oraz możliwości zarobkowych pozwanego w zawyżonej wysokości w stosunku do tego jakie rzeczywiście osiąga oraz nieuwzględnienie sytuacji w branży pozwanego,

- art. 135 § 1 k.r.o. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i nieuwzględnienie wysokości dochodów uzyskiwanych przez matkę małoletniego powoda,

- art. 138 k.r.o. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i nie uwzględnienie zmiany stosunków po stronie pozwanego, a w szczególności okoliczności, iż pozwany posiada na utrzymaniu troje dzieci (zmiana w stosunku do ostatniego orzeczenia o wysokości alimentów na rzecz powoda) oraz żonę,

- art. 138 k.r.o. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i uznanie iż po stronie powoda doszło do zmiany stosunków, podczas gdy faktycznie nie doszło do zmiany usprawiedliwionych potrzeb małoletniego, na co wpływ na odpadnięcie części kosztów względem ostatniego postępowania w sprawie o podwyższenie alimentów, a min. koszt przedszkola (400 zł), koszty najmu mieszkania, koszty związane z leczeniem krtani oraz układu oddechowego powoda),

- art. 138 k.r.o. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i podwyższenie wysokości alimentów o kwotę 800 zł, podczas gdy według ustaleń Sądu usprawiedliwione koszty utrzymania małoletniego (które pozwany kwestionuje) wzrosły o kwotę 600 zł,

Błąd w ustaleniach faktycznych mający istotny wpływ na wynik sprawy:

- polegający na niewłaściwym ustaleniu dochodów pozwanego, poprzez przyjęcie wyłącznie dochodów z 2020 r., a nie uwzględnienie aktualnych dochodów pozwanego,

- polegający na niewłaściwym ustaleniu dochodów matki małoletniego powoda, bowiem z dokumentacji wynika, iż dochody te wynoszą 6.300 zł miesięcznie,

- polegający na przyjęciu, że koszty utrzymania małoletniego powoda są wyższe niż wskazywane przez pozwanego w odpowiedzi na pozew (pozwany zakwestionował niektóre wydatki co do zasady, a niektóre w zakresie kwoty, która jawiła się jako zawyżona) oraz przyjęcie niektórych kosztów za uzasadnione, co ma istotny wpływ na określenie usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego z tytułu alimentów,

Naruszenie prawa procesowego o istotnym wpływie na wynik sprawy, a w szczególności:

- art. 101 k.p.c. poprzez nakazanie ściągnięcia od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa kwoty wyższej niż opłata stosunkowa od uwzględnionego roszczenia, w sytuacji uznania zarzutów apelacji za uzasadnione,

- art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego i przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, tj. uznanie usprawiedliwionych potrzeb małoletniego powoda w zawyżonej wysokości, bez jakiegokolwiek kontroli zasadności wykazywanych przez powoda kosztów utrzymania,

- art. 327¹ § 1 i 2 k.p.c. poprzez zaniechanie należytego wyjaśnienia w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia dowodów, na których Sąd I instancji oparł swe ustalenia, a także przyczyn, dla których innym dowodom odmówił waloru wiarygodności i mocy dowodowej oraz zaniechanie należytego wyjaśnienia podstawy prawnej rozstrzygnięcia co miało istotny wpływ na wynik postępowania,

4. Sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego materiału dowodowego:

- poprzez pominięcie, iż pozwany posiada na utrzymaniu poza powodem jeszcze dwoje małoletnich dzieci,
- poprzez pominięcie okoliczności, iż dochody matki małoletniego powoda wzrosły 3 krotnie (z kwoty 2.000 zł do kwoty 6.000 zł miesięcznie, a w zasadzie do kwoty 6.300 zł miesięcznie),
- poprzez przyjęcie, iż obecne dochody pozwanego pozwalają na zaspokojenie usprawiedliwionych potrzeb małoletniego powoda w kwocie 1.800 zł (a po narodzinach trzeciego dziecka w kwocie 1.500 zł), która w ocenie pozwanego jest zawyżona podczas, gdy z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie można wysnuć zupełnie odmienne wnioski.

Wskazując na powyższe naruszenia apelujący wniósł o:

- 1) zmianę zaskarżonego wyroku w pkt 1 i 2 w zakresie zasądzenia podwyższonych alimentów i oddalenia powództwa wyłącznie w pozostałym zakresie poprzez oddalenie powództwa w całości,
- 2) zmianę zaskarżonego wyroku w pkt 3 poprzez zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kwoty 137,00 zł (sto trzydzieści siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,
- 3) o zmianę zaskarżonego wyroku w pkt 4 i obciążenie kosztami sądowymi Skarb Państwa,
- 4) o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego wraz z kosztami zastępstwa procesowego w tym postępowaniu według norm przepisanych,

a ewentualnie:

- 5) o uchylenie zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, przy uwzględnieniu kosztów postępowania apelacyjnego.

Od powyższego wyroku apelację wywiódł również powód Ł. Ł. (1), reprezentowany przez matkę B. Ł., zaskarżając ww. wyrok w części w zakresie obejmującym punkty 1, 2, 3.

Apelujący zarzucił:

1) naruszenie przepisu art. 233 k.p.c. w związku z art. 135 § 1 i 2 kro poprzez uchybienie przez Sąd I instancji zasadom logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego powodujące, że pomimo ustalenia kosztów utrzymania małoletniego powoda na kwotę około 3.000 zł miesięcznie (które to koszty utrzymania Sąd I instancji uznał za zasadne i usprawiedliwione - vide: str. 10 Uzasadnienia wyroku), a których to kosztów pozwany skutecznie nie zakwestionował oraz pomimo ustalenia przez Sąd Rejonowy, że pozwany w sposób naganny, wielce krzywdzący i okrutny dla małoletniego powoda zaprzestał (od daty wytoczenia powództwa) realizowania kontaktów z małoletnim powodem (przez co też pozwany nie ponosi kosztów utrzymania małoletniego powoda, tj. około 600 zł miesięcznie, vide: - str. 10 uzasadnienia), Sąd wywiódł nielogiczny wniosek, jakoby kwota 1.800 zł była w ww. okolicznościach odpowiednia i wystarczająca dla zaspokojenia usprawiedliwionych potrzeb powoda i zgodna z możliwościami majątkowymi pozwanego;

2) naruszenie przepisu art. 135 § 2 kro poprzez nieuwzględnienie przy ustalaniu przez Sąd wysokości należnych alimentów zupełnego braku osobistych starań pozwanego w wychowanie i kształcenie powoda (tj. potwierdzonego przez samego pozwanego zaprzestania przez pozwanego od daty wytoczenia powództwa kontaktów z powodem, nielożenie na jego utrzymanie w żaden inny sposób poza płatnością zabezpieczonych alimentów, niekupowanie jakichkolwiek prezentów, niezabieranie powoda na wakacje oraz brak pomocy w chorobach i w leczeniu powoda, itd.), a samodzielne jego wychowywanie przez matkę, a tym samym - dalsze nadmierne obciążenie matki powoda kosztami jego utrzymania;

3) naruszenie przepisu art. 227 k.p.c. i art. 233 k.p.c., poprzez dokonanie przez Sąd I instancji sprzecznych z treścią materiału dowodowego ustaleń w zakresie możliwości majątkowych pozwanego, tj. faktycznego nie wzięcie przez Sąd pod uwagę, że sytuacja majątkowa pozwanego jest znacznie lepsza niż matki powoda, a to m.in. z powodu posiadania wartościowego majątku oraz sprzedaży przez pozwanego w maju 2022 r. mieszkania za kwotę 300.000 zł oraz wobec otrzymania przez pozwanego i jego żonę na przestrzeni ostatnich czterech lat kwoty łącznej aż 390.000 zł z tytułu darowizn od rodziców, które znacznie poprawiły sytuację materialną pozwanego;

4) naruszenie przepisu art. 135 § 1 kro poprzez orzeczenie przez Sąd Rejonowy alimentów na rzecz małoletniego powoda, które nie pozwolą na zaspokojenie wszystkich jego usprawiedliwionych potrzeb i kosztów jego utrzymania, nawet pomimo znacznego finansowego udziału ze strony matki powoda, która nadal będzie tymi kosztami nadmiernie obciążona;

5) mający wpływ na treść zaskarżonego wyroku błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego orzeczenia, polegający na:

a) przyjęciu błędnego i nie pełnego zakresu usprawiedliwionych potrzeb i kosztów utrzymania małoletniego powoda oraz wartości poszczególnych tych potrzeb i wydatków, jak też ich łącznej sumy, a przez to zaniżenie usprawiedliwionych potrzeb powoda i jego wydatków,

b) przyjęciu błędnych możliwości zarobkowo - majątkowych każdego z rodziców powoda oraz sytuacji życiowej pozwanego, jego majątku oraz dochodów jego rodziny, zwłaszcza po urodzeniu drugiej córki powoda, a przez to zasądzenie od pozwanego alimentów w zaniżonej wysokości (1.500,00 zł miesięcznie od 9 lipca 2022 r., zamiast 1.800,00 zł miesięcznie przez cały okres począwszy od dnia złożenia pozwu),

c) nieuwzględnieniu faktu, że od grudnia 2021 r. pozwany nie realizuje kontaktów z synem - powodem, w tym nie zabiera Ł. Ł. (1) na weekendy i nie ponosi kosztów jego utrzymania w czasie kontaktów, a wobec tego cały ciężar utrzymania i wychowania dziecka spoczywa na jego matce - B. Ł., co zmniejsza jej możliwości zarobkowo - majątkowe, a pozwanego - zwiększa,

6) naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 233 par. 1 k.p.c. poprzez naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów i wyprowadzenie z jego analizy wniosków sprzecznych z zasadami logiki i doświadczenia życiowego oraz nie rozważenie całego materiału dowodowego poprzez:

a) danie wiary zeznaniom świadków N. Ł. i R. Ś. oraz zeznaniom pozwanego T. Ł. (co dotyczy zwłaszcza możliwości zarobkowo - majątkowych pozwanego i kontaktów pozwanego z synem oraz majątku pozwanego i jego sytuacji życiowej), podczas gdy treść tych zeznań nie była spójna i nie odpowiadała zasadom logiki oraz nie korespondowała z pozostałymi dowodami zebranymi w sprawie, a ich prawidłowa analiza winna prowadzić do uwzględnienia powództwa w całości, począwszy od dnia założenia pozwu, bez rozbijania na różne okresy,

b) uznanie, że kwota 1.800,00 zł tytułem podwyższonych alimentów jest zasadna, ale tylko w okresie od dnia złożenia pozwu do dnia 9 lipca 2022 r., tj. przed dniem urodzenia się drugiej córki pozwanego P.,

c) uznanie, że z uwagi na urodzenie się małoletniej P. Ł. kwota 1.500,00 zł tytułem alimentów będzie możliwa do uiszczania przez pozwanego bez uszczerbku dla niego i jego rodziny, podczas gdy fakt urodzenia się tego dziecka nie ma i nie powinien mieć żadnego w zasadzie wpływu na wysokość orzekanych alimentów na rzecz Ł. łazika, w sytuacji gdy pozwany miał i nadal ma możliwości zarobkowo - majątkowe na zapłatę żądanej pozwem kwoty, a jego sytuacja się nie pogorszyła, w tym z uwagi na to, że pozwany prowadzi gospodarstwo domowe wraz z żoną, która otrzymuje wynagrodzenie lub świadczenia po urodzeniu dziecka, a nadto również ma znaczne możliwości zarobkowo - majątkowe,

7) naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 133 k.r.o. i art. 135 k.r.o. oraz art. 138 k.p.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i uznanie:

- że kwota 1.800,00 zł tytułem podwyższonych alimentów jest zasadna, ale tylko w okresie od dnia złożenia pozwu do dnia urodzenia się drugiej córki pozwanego P.,

- że z uwagi na urodzenie się P. Ł. kwota 1.500,00 zł tytułem alimentów będzie możliwa do uiszczania przez pozwanego bez uszczerbku dla niego i jego rodziny, podczas gdy pozwany wychowuje córki wraz z żoną, która również ma dochody oraz dzieli się z nią opieką nad córkami i uczestniczy czynnie w ich wychowaniu, podczas gdy w wychowaniu małoletniego powoda pozwany zupełnie nie uczestniczy;

8) naruszenie przepisu art. 327 k.p.c. poprzez wskazanie w uzasadnieniu wyroku, że Sąd pominął nierozpoznane wnioski dowodowe jako nieistotne dla rozstrzygnięcia sprawy i zmierzające jedynie do przedłużenia postępowania, jednak nie wymienił jakie to dowody, a nadto nie wskazanie wszystkich podstaw prawnych odnośnie orzeczenia o kosztach postępowania,

9) naruszenie przepisu art. 205¹² § 2 k.p.c., art. 227 k.p.c. oraz art. 235² § 1 i 2 k.p.c., poprzez pominięcie przez Sąd I instancji dowodów zgłoszonych przez powoda w piśmie przygotowawczym z dnia 12.08.2022 r., w szczególności w pkt 4) ww. pisma, a dotyczących wystąpienia przez Sąd do Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców celem uzyskania informacji jakich pojazdów (samochodów, motocykli) pozwany był właścicielem lub współwłaścicielem w okresie od ostatniego orzeczenia alimentów na rzecz Ł. Ł. (1) do dnia dzisiejszego oraz jakich pojazdów właścicielem lub współwłaścicielem była i jest żona pozwanego - N. Ł. od daty ich ślubu. Zdaniem powoda wnioski ten i wskazane dowody były istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, gdyż pozwany posiada drogie samochody, zaś uzyskanie ww. informacji z CEPIK nie przedłużyłoby postępowania, w szczególności biorąc pod uwagę odległość czasową pomiędzy zgłoszeniem ww. wniosku (12.08.2022 r.) a datą wyroku (06.10.2022 r.),

10) naruszenie przepisu art. 98 k.p.c. i art. 99 k.p.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda za niskiej kwoty tytułem kosztów zastępstwa procesowego, a to wobec nie uwzględnienia i nie orzeczenia o kosztach zastępstwa procesowego w postępowaniu zabezpieczającym.

Wskazując na powyższe naruszenia apelujący wniosł o:

1) zmianę wyroku w zaskarżonej części - pkt 1 i pkt 2, ewentualnie w tym zakresie uchylenie pkt 2 wyroku, poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz małoletniego powoda tytułem podwyższonych alimentów kwoty po 1.800,00 zł miesięcznie, począwszy od dnia 8 października 2021 r., czyli także za okres od dnia 9 lipca 2022 r., płatnych do rąk matki małoletniego powoda do ostatniego dnia każdego miesiąca, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w płatności tej kwoty,

2) uchylenie pkt 2 ww. wyroku,

3) zmianę pkt 3 ww. wyroku i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda również kosztów zastępstwa procesowego powoda w postępowaniu zabezpieczającym według norm przepisanych,

4) ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania,

5) zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym według norm przepisanych, wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, do dnia zapłaty.

Nadto apelujący wniosł o dopuszczenie przez Sąd i przeprowadzenie następujących dowodów z dokumentów, w postaci:

1) wydruku wiadomości sms od pozwanego do matki małoletniego powoda z dnia 03.11.2022r., na fakt: domagania się przez pozwanego od matki powoda zapłaty kwoty 400 zł za pobyt małoletniego u pozwanego w weekend od piątku do niedzieli: oszacowanych przez pozwanego kosztów utrzymania małoletniego powoda w czasie weekendu; uzasadnienia dla orzeczenia alimentów na kwotę po 1.800 zł miesięcznie;

2) paragonów i faktur za zakupy dla małoletniego powoda, dokonane po zamknięciu rozprawy:

a) faktury VAT nr (...) z dnia 23.09.2022 r. na kwotę 199,99 zł, za zakup słuchawek dla małoletniego powoda,

b) faktury VAT nr (...)_R z dnia 21.09.2022 r. na kwotę 70,57 zł, za zakup leków,

c) paragonów: z dnia 20.10.2022 r. na kwotę 15,50 zł, z dnia 08.11.2022 r. na kwotę 8,99 zł, z dnia 10.11.2022 r. na kwotę 82,50 zł i z dnia 19.11.2022 r. na kwotę 28,00 zł - wszystkie za zakupy leków dla małoletniego powoda,

d) paragonu fiskalnego z dnia 27.09.2022 r. na kwotę 300,00 zł - za konsultację kardiologiczną powoda (o której wspominał pełnomocnik powoda na rozprawie w dniu 13.09.2022 r.),

e) paragonu z dnia 08.10.2022 r. na kwotę 671,96 zł za zakup odzieży i obuwia sportowego dla powoda,

f) paragonu z dnia 13.09.2022 r. na kwotę 161,99 zł za zakup kurtki dla powoda,

g) paragonu z dnia 24.10.2022 r. na kwotę 26,91 zł za zakup przyborów szkolnych,

h) paragonu z dnia 16.09.2022 r. na kwotę 24,45 zł za zakup przyborów szkolnych,

i) paragonu z dnia 15.11.2022 r. na kwotę 30,00 zł za zakup garderoby spodniej,

3) potwierdzenia dla wplacającego, do Szkoły Podstawowej w R., z dnia 05.10.2022r. na kwotę 114 zł za obiady dla małoletniego powoda,

4) potwierdzenia dla wplacającego do RAP R. (R. Akademia (...)), z dnia 10.10.2022 r.. na kwotę 60.00 zł. za klubowy strój /dres dla małoletniego,

Dokumentów z pkt 2), 3) i 4) na fakty: usprawiedliwionych potrzeb małoletniego powoda, kosztów utrzymania małoletniego powoda i wydatków z tym związanych, w tym kosztów jego leczenia, kosztów zakupu odzieży i obuwia, kosztów opłat za obiady w szkole, kosztów szkolnych i dodatkowych kosztów związanych z uczęszczaniem małoletniego na treningi;

5) wystąpienie przez Sąd do Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców celem uzyskania informacji jakich pojazdów (samochodów, motocykli) pozwany był właścicielem lub współwłaścicielem w okresie od ostatniego orzeczenia alimentów na rzecz powoda Ł. Ł. (1) do dnia dzisiejszego oraz jakich pojazdów właścicielem lub współwłaścicielem była i jest żona pozwanego - N. Ł. od daty ich ślubu, celem przeprowadzenia dowodu z dokumentu na fakty: możliwości majątkowych i zarobkowych pozwanego, jego sytuacji majątkowej, posiadanych przez pozwanego pojazdów, wartości tych pojazdów.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja pozwanego okazała się bezzasadna.

Apelacja powoda okazała się zasadna wyłącznie w zakresie obejmującym pkt 3 wyroku Sądu Rejonowego w Lesznie.

Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I instancji i na podstawie art. 382 k.p.c. przyjmuje je za własne. Na aprobatę zasługują również rozważania prawne przytoczone przez Sąd Rejonowy.

W ocenie Sądu Odwoławczego, Sąd I instancji rozstrzygając sprawę w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy, nie przekroczył granic swobodnej oceny dowodów i tym samym nie naruszył przepisu art. 233 k.p.c. Dokonaną przez Sąd Rejonowy ocenę dowodów cechuje dostateczna wszechstronność i staranność. Poczynione przez Sąd ustalenia faktyczne znajdują oparcie w zgromadzonym materiale dowodowym.

Zarówno strona powodowa, jak i strona pozwana w apelacji zarzuca sądowi błędną ocenę materiału dowodowego oraz kwestionuje ustalenia poczynione przez Sąd Rejonowy w zakresie obejmującym potrzeby małoletniego oraz wyciągnięte na podstawie tych ustaleń wnioski co do zakresu obowiązku alimentacyjnego ciążącego na T. Ł..

W judykaturze powszechnie się przyjmuje, że skuteczne postawienie zarzutu naruszenia przez sąd art. 233 k.p.c. wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania, lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu (wyrok SA w Poznaniu z dnia 27 kwietnia 2006 r., I ACa 1303/05 LEX nr 214251, wyrok SN z dnia 6 listopada 1998 r., II CKN 4/98, niepubl.).

W ocenie Sądu odwoławczego, Sąd I instancji rozstrzygając sprawę w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy, nie przekroczył granic swobodnej oceny dowodów i tym samym nie naruszył przepisu art. 233 k.p.c. Dokonaną przez Sąd Rejonowy ocenę dowodów cechuje dostateczna wszechstronność i staranność. Poczynione przez Sąd ustalenia faktyczne znajdują oparcie w zgromadzonym materiale dowodowym. Sąd Rejonowy w sposób należyty ocenił w szczególności zeznania świadków N. Ł. i R. Ś. a także zeznania stron. Zastrzeżeń Sądu Okręgowego nie budzą ustalenia poczynione w zakresie potrzeb małoletniego w tym zakupów czynionych przez matkę w celu zaspokojenia tych potrzeb. W należyty sposób zostały ustalone również możliwości majątkowe i zarobkowe pozwanego.

Niezasadny okazał się podniesiony przez pozwanego zarzut naruszenia prawa procesowego: art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. oraz art. 327⁽¹⁾ § 1 i 2 k.p.c. Norma art. 328 k.p.c. odnosi się do sposobu złożenia wniosku o uzasadnienie i terminu jego sporządzenia. Odnosząc się do zarzut naruszenia art. 327⁽¹⁾ § 1 i 2 k.p.c. należy wskazać, że uzasadnienie zaskarżonego orzeczenia odpowiada wymogom określonym przez ustawodawcę. O uchybieniu komentowanemu przepisowi można mówić jedynie wtedy, gdyby uzasadnienie zaskarżonego orzeczenia nie zawierało danych pozwalających na kontrolę tego orzeczenia (zob. post. SN z 21.11.2001 r., I CKN 185/01, Legalis; wyr. SN: z 22.5.2003 r., II CKN 121/01, Legalis; z 20.2.2003 r., I CKN 65/01, Legalis; z 7.2.2001 r., V CKN 606/00, Legalis). Naruszenie wskazanego przepisu może polegać na tym, że uzasadnienie orzeczenia sądowego nie zawiera wszystkich lub niektórych elementów wymienionych w tym przepisie, a brak ten mógł mieć istotny wpływ na wynik sprawy (zob. wyr. SN z 19.12.2001 r., V CKN 158/00, Legalis) – Komentarz do art. 327⁽¹⁾ KPC Zieliński 2022, wyd. 11/Zieliński/Flaga - Gieruszyńska – System Informacji Prawnej Legalis.

Sąd Okręgowy zaliczył w poczet materiału dowodowego paragony fiskalne, faktury i inne dokumenty przedłożone przez powoda wraz z apelacją i po wniesieniu apelacji, nie miały one jednak decydującego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Potrzeby małoletniego powoda zostały ustalone przez Sąd Rejonowy w sposób należyty i na dość wysokim poziomie. W ocenie Sądu Odwoławczego nie zachodziły dostateczne przesłanki do ustalenia, że faktyczne potrzeby małoletniego są wyższe niż ustalił Sąd I instancji.

Należy wskazać, iż zakres obowiązku alimentacyjnego określają przepisy kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, a wysokość alimentów – orzeczenie sądu lub też umowa. Rodzice obowiązani są do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, chyba że dochody z majątku dziecka wystarczają na pokrycie kosztów jego utrzymania i wychowania. (art. 133 § 1 k.r.o.)

Zakres obowiązku alimentacyjnego rodziców precyzuje art. 135 k.r.o., zgodnie z którym jest on wyznaczany przez usprawiedliwione potrzeby uprawnionego oraz zarobkowe i majątkowe możliwości zobowiązanego. Należy podkreślić, że zasadą jest prawo dziecka do równej stopy życiowej z każdym z rodziców.

Zgodnie z art. 138 k.r.o. w razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego. Poprzez zmianę stosunków należy zatem rozumieć zmianę okoliczności wpływających na przesłanki wyznaczające zakres świadczeń alimentacyjnych. Zmiana taka będzie uzasadniona w przypadku zmiany usprawiedliwionych potrzeb małoletniego lub w przypadku zmiany zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego. Pojęcie usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego nie posiada jednoznacznej definicji, gdyż nie ma stałego kryterium odniesienia. Zdaniem Sądu Okręgowego analiza zaoferowanego przez strony materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że w badanej sprawie nastąpiła zmiana stosunków, która uzasadnia podwyższenie alimentów zasądzonych na rzecz małoletniego powoda i to w takim zakresie jak uczynił to Sąd I instancji.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do zarzutów sformułowanych w apelacji pozwanego, należy wskazać na znaczny upływ czasu, który nastąpił od dnia uprawomocnienia orzeczenia określającego wysokość alimentów na rzecz małoletniego powoda (wyrok Sądu Okręgowego z dnia 11 kwietnia 2014 r.) do dnia wniesienia pozwu w niniejszej sprawie, a następnie do dnia wyrokowania. Jak słusznie wskazał Sąd I instancji w ostatnim czasie nastąpił bardzo znaczny wzrost cen artykułów spożywczych i przemysłowych oraz usług, co przekłada się na wzrost wszelkich potrzeb w szczególności tych związanych z utrzymaniem, wyżywieniem, zakupem odzieży i środków czystości. Upływ czasu powoduje wzrost kosztów utrzymania dziecka, bowiem wraz z wiekiem, a zwłaszcza wraz z rozpoczynaniem edukacji na kolejnych szczeblach, zwykle wzrastają jego potrzeby bytowe, kulturalne, społeczne i edukacyjne. Wprawdzie nauka w szkole publicznej jest co do zasady nieodpłatna jednak też wiąże się z pewnymi stałymi wydatkami. Zważywszy na wiek małoletniego powoda, jego zainteresowania oraz możliwości zarobkowe i majątkowe jego rodziców, które Sąd Rejonowy ocenił należycie, zastrzeżeń Sądu Okręgowego nie budzi ustalona przez sąd kwota ponoszona na treningi, środki czystości, dojazdy, książki zabawki, pomoce naukowe, witaminy, leki, lekarzy, artykuły papiernicze, wydatki domowe, wydatki szkolne itp. Tak ustalone wydatki znajdują oparcie w zgromadzonym materiale dowodowy, w tym w dowodzie z zeznań matki małoletniego powoda. Odnosząc się do potrzeb związanych z utrzymaniem domu trzeba wskazać, że zaoferowany przez strony materiał dowodowy, w tym zeznania pozwanego nie pozwala na wyprowadzenie wniosku, że partner matki powoda zamieszkuje na stałe w domu wraz z małoletnim i jego matką, przebywa tam jedynie okresowo w związku z tym nie zachodzą podstawy do ustalenia, że koszty utrzymania domu winny zostać rozdzielone na trzy osoby. Wymaga podkreślenia, że z treści protokołu rozprawy z dnia 13 września 2022 r. wynika, że pozwany zeznał „chyba matka małoletniego mieszka z partnerem”.

Istotny wzrost potrzeb małoletniego powoda uzasadnia ustalenie wyższej kwoty alimentów obciążających pozwanego. Nie można zgodzić się z argumentacją apelującego, że ustalony przez Sąd zakres obowiązku alimentacyjnego pozwanego powoduje przerzucenie całej odpowiedzialności za finansowe utrzymanie małoletniego na jego ojca. Matka małoletniego czyni osobiste starania o wychowanie i utrzymanie małoletniego, podczas kiedy pozwany nie utrzymuje kontaktów z synem i nie ponosi poza alimentami dodatkowych wydatków na jego utrzymanie, co z pewnością uzasadnia ustalenie alimentów na wyższym poziomie niż dotychczas. Przeszkody do ustalenia alimentów na takim poziomie jak uczynił to Sąd Rejonowy nie stanowi wzrost dochodów osiąganych przez matkę małoletniego i ciążyący na pozwanym obowiązek alimentacyjny wobec małoletnich córek. Okoliczność tę, wbrew zarzutom apelującego Sąd Rejonowy uwzględnił w sposób należyty.

Istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy poza zakresem potrzeb małoletniego powoda ma sytuacja pozwanego – zobowiązanego do alimentów. W ocenie Sądu Okręgowego nie doszło do ustalenia w błędnej tj. zawyżonej wysokości dochodów i możliwości zarobkowych pozwanego przez Sąd Rejonowy. Zostały one w oparciu o dowody w postaci dokumentów, które Sąd uznał za wiarygodne (np. odpis z CEIDG pozwanego, bilans z księgi za rok 2021 pozwanego). Dokonując analizy możliwości zarobkowych pozwanego, należy także uwzględnić posiadany przez T. Ł. majątek o znacznej wartości. Pozwany prowadzi własną działalność gospodarczą i ma realną możliwość osiągnięcia wyższego dochodu. Ponadto, Sąd odwoławczy w pełni podziela argumentację Sądu Rejonowego, że nie bez znaczenia jest fakt, iż T. Ł. zaprzestał kontaktów z synem (z powodu złożenia pozwu o podwyższenie alimentów). Pozwany obecnie nie ponosi kosztów związanych z weekendowymi pobytami małoletniego w jego miejscu zamieszkania, a zatem T. Ł. nie partycypuje w utrzymaniu syna w dodatkowym zakresie ponad ustaloną kwotę alimentów. To matka małoletniego, przebywająca z dzieckiem na co dzień, sprawująca opiekę w pełnym zakresie,

jest obciążona wszelkimi nieplanowanymi, niemożliwymi zawsze do przewidzenia (uwzględnienia w stosownych obliczeniach) wydatkami związanymi z potrzebami małoletniego.

Należy jeszcze raz podkreślić, że Sąd Okręgowy nie zgadza się z argumentacją pozwanego, że Sąd I instancji nie wziął pod uwagę zmiany stosunków po stronie T. Ł., a konkretnie narodzin jego córki P.. Przeciwnie, Sąd Rejonowy od dnia urodzin drugiej córki pozwanego ustalił alimenty w niższej kwocie.

Należy również wskazać, iż Sąd I instancji, dokonując ustaleń faktycznych wskazał, że dochody matki powoda nie są regularne i można przyjąć, że średnio miesięcznie wynoszą około 6.000 - 7.000 zł. Z kolei pozwany w apelacji wskazał, iż na podstawie dokumentacji wynika, że dochody te wynoszą 6.300 zł miesięcznie. Zdaniem Sądu Okręgowego szczegółowe ustalenia dotyczące dochodów osiąganych przez matkę powoda nie mają istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Zgromadzony materiał dowodowy pozwala na ustalenie, że dochody osiągane przez B. Ł. są znaczne i pozwalają na zaspokajanie potrzeb syna w istotnym zakresie. Nie może to jednak zwalniać pozwanego z partycypowania w kosztach utrzymania małoletniego, w minimalnym zakresie.

Reasumując należy stwierdzić, że Sąd Okręgowy rozpoznając apelację pozwanego nie dopatrywał się naruszenia prawa materialnego, zwłaszcza art. 135 k.r.o., 138 k.r.o., jak również naruszenia prawa procesowego.

Apelacja pozwanego podlegała zatem oddaleniu jako bezzasadna na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania wywołanego oddaloną apelacją pozwanego orzeczono w pkt V. wyroku, na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 4 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Odnosząc się do apelacji powoda trzeba wskazać, że Sąd Okręgowy uwzględnił zarzut odnoszący się do punktu 3 wyroku Sądu Rejonowego w Lesznie, w którym Sąd I instancji zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2.250 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, w tym kwotę 450 zł tytułem zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym.

Apelujący słusznie podniósł, że Sąd I instancji nie orzekł o kosztach zastępstwa procesowego w postępowaniu zabezpieczającym. Należy wskazać, iż profesjonalny pełnomocnik powoda włączył się do sprawy w toku procesu, przed wydaniem przez Sąd Rejonowy postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia. Nadto pełnomocnik powoda na etapie postępowania zabezpieczającego, w piśmie procesowym z dnia 25 listopada 2021 r. zawarł wniosek o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zabezpieczającym według norm przepisanych. Zgodnie z art. 745 § 1 k.p.c. o kosztach postępowania zabezpieczającego sąd rozstrzyga w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie, czego Sąd Rejonowy nie uczynił. Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd Okręgowy w/w zakresie uwzględnił apelację powoda oraz na podstawie art. 386 § 1 pkt 1 k.p.c. zmienił pkt 3 zaskarżonego wyroku w ten sposób, że kwotę zasądzoną od pozwanego na rzecz powoda tytułem zwrotu kosztów procesu podwyższył do 2.700 zł.

W pozostałym zakresie Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację powoda jako bezzasadną.

Niezasadne okazały się podniesione apelacji powoda zarzuty naruszenia prawa procesowego oraz prawa materialnego. Zarzut naruszenia art. 327 k.p.c. w zakresie dotyczącym uzasadnienia wyroku zapewne miał odnosić się do art. 327¹ k.p.c., nie jest on zasadny. Aktualne w tym zakresie pozostają rozważania przytoczone w odniesieniu do zarzutu naruszenia art. 327¹ k.p.c. sformułowanego przez pozwanego. Nadto Sąd Okręgowy podziela argumentację Sądu Rejonowego, która legła u podstaw pominięcia dowodów zgłoszonych przez powoda. Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do zmiany postanowienia dowodnego Sądu I instancji i wystąpienia do Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców. Niezasadne okazały się zarzuty naruszenia art. 205¹² § 2 k.p.c., art. 227 k.p.c. oraz art. 235² § 1 i 2 k.p.c.

Jak wskazano powyższej Sąd Rejonowy w sposób należyty ustalił potrzeby małoletniego powoda oraz możliwości zarobkowe i majątkowe pozwanego, a także uwzględnił brak ze strony ojca – pozwanego osobistych starań o jego

wychowanie i utrzymanie. Trzeba mieć na uwadze również to, że matka małoletniego powoda ma na utrzymaniu jedno dziecko i osiąga dochody znacznie wyższe niż w chwili ustalenia alimentów, a pozwany ma obecnie na utrzymaniu oprócz powoda dwoje dzieci. Uzasadnione jest ponoszenie przez rodziców kosztów utrzymania małoletniego powoda w takim zakresie jak ustalił to Sąd I instancji. Apelujący nie wykazał by stałe miesięczne potrzeby małoletniego były wyższe niż te ustalone przez Sąd. Niektóre wydatki mają charakter incydentalny, a nie stały, niektóre wydatki choćby te związane z korepetycjami czy szkołą zwykle nie są ponoszone w czasie wakacji czy ferii. Ustalając je Sąd Rejonowy uwzględnił wiek małoletniego i zachodzące procesy inflacyjne.

O kosztach postępowania wywołanego apelacją powoda orzeczono w pkt III. wyroku. Zważywszy, że apelacja powoda zasługiwała na uwzględnienie wyłącznie w nieznacznej części, należało uznać stronę powodową za stronę przegrywającą, w konsekwencji Sąd Okręgowy zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej (podstawa prawna art. 98 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z § 3 pkt 9 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych).

O kosztach postępowania wywołanego oddaloną apelacją pozwanego orzeczono w pkt V. wyroku, na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 4 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Karolina Obrębska Alina Szymanowska Rafał Kubiak